

Suomen ILO-neuvottelukunnan kokous

Aika keskiviikko 16.2.2022 klo 10.30-11.30
Paikka Teams-kokous
Läsnä Heinonen Liisa, TEM, puheenjohtaja
Pekuri Hanna-Mari, STM
Huhtamäki Henna, STM
Salovaara Anna, UM
Miettinen Katja, EK
Mäkelä Albert, SY
Ilveskivi Paula, SAK
Ristelä Pekka, SAK
Kainu Katariina, STTK
Kannisto Miia, Akava
Liivala Ritva, KT
Närhinen Antti, TEM
Jämsén Katariina, TEM
Matikainen Erja, TEM, sihteeri

1 Kokouksen avaus Puheenjohtaja toivotti Hannele Fremerin/STTK sijalle esitetyn Katariina Kainun tervetulleeksi ja totesi jäsenmuutospäätöksen olevan valmis-
teilla. Asialista hyväksyttiin.

2 Neuvottelukunnan toimintakertomus vuodelta 2021 ja toimintasuunnitelma vuodelle 2022

Ilveskivi toi esiin, pitäisikö toimintasuunnitelmassa näkyä neuvottelukun-
nan työn tavoite eli ILO-sopimusten kattamien asioiden edistäminen
kansallisesti mm. nykyiseen työmarkkina- ja yhteiskunnalliseen tilantee-
seen (kollektiiviset neuvotteluoikeudet, järjestäytymisvapaus) ja ongel-
mien välttämiseen liittyen. Puheenjohtaja totesi, että Suomen ratifioimat
ILO-sopimukset huomioidaan lainvalmistelun (esim. tuleva sotu-uudis-
tus) yhteydessä. Ruotsissa neuvottelukunnan rooli on erilainen. Se an-
taa lausuntoja siitä, ovatko hallituksen esitykset Ruotsin ratifioimien ILO-
sopimusten mukaisia. Tarvittaessa voidaan keskustella tiedotustoimin-
nan parantamisesta ja muusta, mitä voitaisiin tehdä.

3 Raportti ratifioimattomista yleissopimuksista ja suosituksista (art. 19)

Hyväksyttiin sopimusjaostossa valmisteltu ja sen jälkeen sopimuksen
nro 183 osalta tasa-arvovaltuutetun lausunnon perusteella täsmennetty
raportti em. sopimuksesta sekä siihen liittyvästä suosituksesta nro 191
sekä suosituksista 111 ja 165.

4 Työkonferenssin seuranta

Edellisen konferenssin kahteen jaksoon jaetun työskentelytavan todettiin olleen haasteellinen mm. etäneuvottelujen vaikuttamisdynamiikan ja pitkien virtuaalisten kokousten vuoksi. Myös muut työt haittasivat virtuaalista kokousoosallistumista.

5 Hallintoneuvoston edellinen ja tuleva (14.-25.3.2022) kokous

a) Maatapaukset Myanmar, Bangladesh ja Venezuela

Puheenjohtaja totesi, että hallintoneuvoston puheenjohtajana toimii Ruotsin Anna Jardfelt. Syksyn hallintoneuvostossa esillä olleiden maatapausten käsittelyä jatketaan Guatemalaa lukuun ottamatta. ILOlta on tulossa uusi Myanmaria koskeva raportti. Bangladeshia koskevat työsuojeluun ja yhdistymisvapauteen ja Venezuelaa työnantajien oikeuksiin liittyvät palkanmääritystä (nro 26) ja yhdistymisvapautta (nro 144) tapaukset.

b) ILO:n pääjohtajan valinta

Marraskuun kokouksessa pääjohtajan valinnasta päätettiin järjestää kuulemiset ja kokouksessa käsiteltiin muutoinkin pääjohtajan valintaprosessia. Hallintoneuvosto järjestää vaalin 25.3. ja sen lopputulos ei ole tiedossa. ILO:n varapääjohtaja Greg Vines sekä Togon entinen pääministeri Gilbert Hounbo menestyivät kuulemisessa. EU:lla ei ole yhteistä ehdokasta, mutta Ranskalla on ehdokkaana entinen työministeri Muriel Pénicaud, jolle Ranska toivoo EU:n tukea. Vielä hallintoneuvostossa on erillinen ehdokkaiden kuuleminen ja vaaliin osallistuvat hallintoneuvoston varsinaiset jäsenet sekä työmarkkinaosapuolten edustajat (28+14+14).

c) Tulevien työkonferenssien agenda

Marraskuun hallintoneuvoston kokouksessa käsiteltiin tulevien työkonferenssien agenda ja päätös lykättiin maaliskuun hallintoneuvoston kokoukseen. Oikeudenmukainen siirtymä (just transition) -aiheesta useat EU- ja IMEC-maat haluavat standardiaiheen ja näin EU ja IMEC tukivat asiaa marraskuun hallintoneuvostossa, vaikka osa maista korosti, että ne eivät näe tässä aineksia sopimukseen vaan lähinnä suositukseen.

Jo aiemmin on päätetty, että vuonna 2023 standardiaiheina on oppisopimus. Nyt on mahdollista, että myös just transition -teema on standard-setting-aiheena 2023. Jos standardit valmistellaan normaaliin tapaan kahdessa käsittelyssä, olisi kaksi standardiaihetta sekä vuoden 2023 että 2024 konferenssissa, koska aiemmin on päätetty, että vuonna 2024 aloitetaan standard setting-teeman "occupational safety and health protection against biological hazards" ensimmäinen käsittely.

d) Työsuojelu perustavaa laatua olevana periaatteena ja oikeutena

Teemaa käsitellään maaliskuun hallintoneuvoston kokouksessa siten, että työsuojelun lisääminen perustavaa laatua olevaksi periaatteeksi ja oikeudeksi voidaan hyväksyä seuraavassa työkonferenssissa mahdollisesti komiteoista erillisenä asiana.

Hanna-Mari Pekurin mukaan keskustelussa ovat edelleen: mitä termejä (working "conditions" vai "environment") käytetään, miten kirjataan, että

muutoksella ei ole vaikutusta olemassa oleviin kauppasopimuksiin ja mitkä yleissopimukset katsotaan ydinsopimuksiksi.

ILO:n työtoimisto kannattaa termiä "working environment", joka on sen mukaan kattavampi. Kauppasopimuksista ILO on tehnyt melko yksityiskohtaisen taustapaperin. ILO:n näkemyksenä on, että resoluutio ei ole oikeudellisesti sitova eli sillä ei olisi vaikutuksia kauppasopimuksiin. Ei voida kuitenkaan poissulkea, etteikö resoluutiolla voisi olla jossain tilanteessa tulkintavaikutusta. Resoluutioon on mahdollista sisällyttää lausuma siitä, että se ei vaikuta kauppasopimuksista jäsenvaltioille johtuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin: UM:ltä on varmistettu, että ns. suojaausekseille ei ole estettä. Työsuojelun ydinsopimuksiksi on esillä sopimus nro 155 ja siihen liittyvä pöytäkirja vuodelta 2002 sekä sopimus nro 187 ja 161.

Puheenjohtajan mukaan sanamuodot ovat olleet esillä: suojellaanko työympäristöä vai työolosuhteita. Suomi kysyi, olisiko syytä suojella työntekijöitä. Työnantajapuoli esitti, että myös työnantajien työturvallisuutta olisi suojeltava ja näki huolena, että työsuojelu voisi vaikuttaa takautuvasti kauppasopimuksiin (esim. EU:n tullietuusjärjestelmä). EU-keskustelussa on kuitenkin todettu, että resoluutio ei voisi automattisesti vaikuttaa tullietuusjärjestelmän sisältöön, koska tullietuusasetuksessa on lueteloitu nimenomaisesti relevantit ILO-sopimukset.

Puheenjohtaja kertoi, että syksyn hallintoneuvoston kokouksessa oli keskusteltu myös ILO:n eksperttikomitean riippumattomien jäsenten valinnoista eli siitä, tulisiko jäsenmaiden tai työmarkkinaosapuolten päästä vaikuttamaan jäsenten valintaan. EU- ja IMEC-ryhmät korostivat jäsenten itsenäisyyden varmistamisen tärkeyttä.

e) Työsuunnitelma valvontamekanismin vahvistamiseksi

Puheenjohtaja totesi, että asian käsittelyä lykättiin koronan takia ja siitä keskustellaan maaliskuussa. Marraskuun kokousaineiston lisäksi asiasta ei ole muuta materiaalia. Lakko-oikeuskysymys herättää luultavasti keskustelua. ILO:n näkemyksen mukaan sen sisäisessä käsittelyssä ratkaisua ei saada, joten kansainvälistä tuomioistuinta pitäisi pyytää ratkaisemaan asia. Myös mahdollinen tribunaalin perustaminen on esillä. Linkki asiakirjaan: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_837472.pdf

f) Työkonferenssin ajankohta ja järjestelyt

Seuraavan työkonferenssin järjestelyistä on ensimmäinen EU-ryhmän kokous 15.2. Koronan hellittämisen johdosta työmarkkinaosapuolet ovat halunneet fyysisestä kokousta ja sen todennäköinen ajankohta on toukokuun vaihteessa.

Eniten kannatusta saaneen ensimmäisen vaihtoehdon mukaan järjestetään kolmen viikon kokoontuminen hybridimallilla ja täysistunto virtuaalisena. Toisena vaihtoehtona on kahden viikon konferenssi heinäkuun loppupuolella. Kolmas vaihtoehto on viime vuoden tapaan kahteen osaan jaettu konferenssi. EU-ryhmä haluaa kullakin komitealla olevan joko fyysinen tai virtuaalinen kokous, koska se on ainoa tapa toteuttaa tasavertainen osallistuminen. On ehdotettu myös, että osa komiteoista, oppisopimus- ja mahdollisesti applikaatiokomitea, olisi fyysisiä ja muut virtuaalisia.

Tuotiin esiin, että läsnäkokous Genevessä on epätodennäköinen ja hybridikokous on hankala, koska se muuttaa dynamiikkaa (mm. käytäväkeskustelut). Toivotaan sekä mahdollisimman tiivistä aikataulua että laajaa etäosallistumismahdollisuutta, myös kulujen kannalta. Keskusteltiin eri järjestämistavoista. ILO:n tavoite on selvittää konferenssin toteuttamistapa ennen hallintoneuvostoa. Standardiaiheiden käsittelyn osalta on esitetty kysymys, onko neuvottelujen käyminen ja kompromissien tekeminen helpompaa, kun ollaan samassa kokoustilassa.

6 Vuoden 2022 työkonferenssin asialista

- oppisopimuskoulutus (1. käsittely, standard-setting)
- työllisyyden strategiset tavoitteet (recurrent discussion)
- säällinen työ sekä yhteiskunnallinen ja solidaarisuus (general discussion)
- turvallisten ja terveellisten työolojen sisällyttäminen ILO:n työelämän peruseriaatteiden ja -oikeuksien viitekehykseen

Kesän applikaatiokomitean kokouksessa keskustellaan muun muassa ILO:n eksperttikomitean raportin kohdasta, jossa arvostellaan Kiinaa yleissopimuksen nro 111 (yhdenvertaisuus) noudattamisen laiminlyönnistä (Manner-Kiina, uiguurit). Eksperttikomitean raportissa ei ollut erityistä Suomea koskevaa.

7 Neuvottelukunnan ja työkonferenssivaltuuskunnan yhteiskokouksen ajankohta

Todettiin, että hallintoneuvoston kokousmateriaaleja toimitetaan tarvittaessa kirjallisesti ja erillistä kokousta mm. siitä ei pidetä. Neuvottelukunnan ja delegaation yhteiskokous (Teams/varalla kokoushuone) pidetään keskiviikkona 18.5.2022 klo 11-12.

8 Muut asiat

Tulevat tilaisuudet ja kokoukset, linkki ilo.org
https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@relconf/documents/meetingdocument/wcm_041906.pdf

ILO:n erityisyleissopimusta käsittelevän kolmikantaisen erityiskomitean 4. kokouksen jatkokokous pidetään joko virtuaalisena 4.-13.5 tai fyysisesti 9 – 13.5.2022. Nimettyinä edustajina osallistuvat Aino-Maija Alstela, STM ja Elli Nieminen, TEM sekä neuvonantajana Nico Steiner, TEM.

9 Kokouksen päättäminen Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.30

Puheenjohtaja	Liisa Heinonen
Sihteeri	Erja Matikainen

JAKELU Neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet

TIEDOKSI Antti Neimala, TEM
 Kimmo Ruth, TEM